

נעם הארץ

בס"ד

לכבוד שבת קדש – פרשת ראה תש"ף

וזהב הארץ ההיא טוב – זו תלמודה של א"י

דף שבועי לעיסוק בסוגיות ארץ ישראליות – נכתב ע"י חגי צמיר

מתארת מה על האדם לעשות: חלל את המעשר על כסף, קח את הכסף בידך ועלה לירושלים. האם יש צורך בכל התיאור הזה? האם יש משמעות למילים "וצרת הכסף בידך"? ואם האדם ישים את הכסף ביד מישהו אחר – האם זה משנה? מילים אלו נראות מיותרות.

אבל אולי ניתן להבין זאת גם באמצעות מעשה שאירע לגר"א (הגאון מוילנה). מלאך מגיד נשלח אליו משמים לגלות לו סודות תורה. המלאך שנשלח לגר"א היה בודאי מופתע מאוד כשנתקל בסירוב מצד הגר"א, שהעדיף להגיע להשגות הללו בכח מאמציו שלו, בלי קיצורי דרך.

נראה שהרעיון שעמד מאחורי הסירוב הוא ההבנה שלקב"ה אין חפץ בהשגות רוחניות כשלעצמן. לא חסרים לו מלאכים בשמים. אותנו הוא ברא כדי שנעבוד ונגלה את שמו וקדושתו גם בעולם הזה, עם כל הבעיות והקשיים שיש בו. את העבודה הוא רוצה ולא רק את התוצאות שבסוף העבודה. אם היום 'מבחן התוצאה' הוא חזות הכל בעיני רבים, הרי שאצל ה' יתברך דווקא מבחן הדרך הוא הקובע.

כך עולה מענין מעשר שני. נראה שהתורה רצתה ללמדנו בדיוק את העיקרון הזה. המשמעות של המצווה איננה רק בתוצאה הסופית, בעצם אכילת הפירות או מה שנקנה בהם בירושלים, אלא גם כל מה שבדרך. גם צרירת הכסף ביד היא חלק מהמצווה. באה התורה ומתארת כיצד האדם עולה למקום אשר בחר בו ה' והוא משתמש בכסף, אותו כסף שרבים כל כך חפצים בו ומוכנים לעשות הרבה כדי להשיגו. כמה התעלות יכול האדם להשיג לא רק מהמצווה שהתקיימה בפועל אלא גם מכל מה שבדרך.

זהו עניינה של ארץ ישראל, שהיא המקום בו לא רק התוצאות הן העיקר אלא גם הדרך להגיע אליהן. בארץ ישראל ישנה מצווה בעבודת הקרקע. העולם החקלאי הוא המקום הבולט בו כל שלב בגידול קובע מאוד את טיב התוצרת בסוף. סדר "זרעים" הוא אמונה, וחקלאות מלמדת אותנו את חשיבות הדרך. אנו יכולים ללמוד עד כמה הדרך היא חשובה ולא רק התוצאות.

=====

המשנה מלמדת אותנו בהקשר להפרשת תרומות ומעשרות כי ר' יוסי אומר: לא הוזכרו רימוני בדאן וחצירי גבע אלא שיהיו מתעשרין ודאי בכל מקום (כלים יז ה). הפרשנים מסבירים כי בדאן וגבע הם ישובי כותים, שאינם מקפידים על הפרשת תרומות ומעשרות, ולכן יהודי שמגיע לידי יבול כזה צריך

פרשת ראה מרובת מצוות. – 55 מצוות, 17 מצוות עשה ו-38 לא תעשה. (ספר החינוך). עיון בפרשה מגלה מספר ענינים החוזרים ונשנים בה.

זוהי הפרשה בה נמצא את ענין השמחה, ולמעשה זו הפרשה בה מופיע המספר הרב ביותר של פעמים בה מופיעה מילה זו בתורה. "וְאָכַלְתֶּם־שֶׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמַחְתֶּם בְּכָל מִשְׁלַח יְדְכֶם." "שְׂבַעַת יָמִים תַּחַג לַה' אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' כִּי יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל תְּבוּאֹתֶיךָ וּבְכָל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ וְהָיִיתָ אֶךָ שְׂמֵחַ". זוהי גם הפרשה בה מוזכר שוב ושוב המקום שה' בוחר לשום את שמו ולשכון בו, כמו למשל: כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־שְׂבֻמֵיכֶם לְשׁוֹם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם לְשַׁכְּנוֹ תִדְרָשׁוּ וּבָאתֶם שָׁמָּה". ביטוי נוסף שחוזר פעמים רבות בפרשה הוא ענין הברכה שהקב"ה יברך את עם ישראל: אָפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה־בְךָ אֲבִיוֹן כִּי־כִרְךָ יִבְרַכְךָ ה' בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ: "אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ כְּבִרְכַת ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ:"

התורה מגלה לנו כי בארץ ישראל ישנה ברכה מיוחדת. ברכה זו יש לחגוג ולציין בהליכה אל המקום אשר בחר ה', ואת כל הפעולות לעשות מתוך שמחה. זה עניינה של ארץ ישראל. אחת המצוות בהן בא הדבר לידי ביטוי היא מצוות מעשר שני. עם מעשר זה עליו לעלות לירושלים, וכל מה שנדרש ממנו זה לאכול את הפירות והתוצרת החקלאית בירושלים, ועליו לעשות זאת בשמחה. הברכה, ירושלים והשמחה מתאחדים ביחד במצווה זו.

את המעשר השני האדם נותן ל... עצמו. הוא אמור לעלות עם פירות המעשר לירושלים ולאכלם שם, מתוך מטרה להתקרב לה'. אבל מה קורה אם הוא גר רחוק מירושלים, וקשה לו להעלות כל כך הרבה פירות לשם? ובכלל, בתנאי הימים ההם מי אמר שהפירות בכלל יישרדו עד ירושלים?

במצב כזה מאפשרת התורה לפדות את פירות המעשר בכסף, להעלות את הכסף לירושלים ושם לקנות בו מאכל ומשקה שאותו יש לאכול ולשתות בקדושת מעשר שני. מעניינת הדרך בה מספרת לנו התורה על כך: וְכִי־יִרְכָּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שָׁם כִּי יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ: וְנָתַתָּה בַכֶּסֶף וְצָרַת הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּאֵזֶה נִפְשֶׁךָ בַּבָּקָר וּבַצֹּאן וּבַלֵּיָן וּבַשֶּׂכֶר וּבְכָל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נִפְשֶׁךָ וְאָכַלְתָּ שֶׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וּשְׂמַחְתָּ אֹתָהּ וּבֵיתְךָ: (דברים יד כ"ד-כ"ה) התורה

הדף מוקדש לע"נ אבי מורי יעקב עוזיאל עמיצור ז"ל

להפריש ודאי. השם גבע מופיע במקומות רבים. אך גבע זו מזוהה בכפר ג'בע שבצפון השומרון, בפתחה של בקעת סנור. גבע נזכרת בחרסי שומרון מימי ממלכת ישראל. לאחר חורבן שומרון יושבו במקום הכותים, כמו בכפר סילה - סילת א-ד'אהר הסמוכה. הכפר מזכר כאמור במשנה כ'גבע' של כותים, ובאונומסטיקון של אבסביוס. בפרעות תרצ"ו - תרצ"ט מיקם פאוזי קאוקג' את מפקדתו במקום ובשנת 1948 התמקמה בכפר מפקדת צבא ההצלה בפיקודו של קאוקג' ללא התנגדות בריטית.

אחד האנשים ששמם נקשר בכפר זה בעת החדשה הוא גר הצדק ברוך מזרחי הי"ד, בן למחמוד ופטימה, שנולד למשפחה מוסלמית מפורסמת מצפת. כבר בגיל צעיר התעניין בשכניו היהודים ובמנהגיהם. הוא החל להתקרב לקבוצה של אנשי בית"ר בצפת. הבית"רים לא ידעו איך לקבל את הנער הערבי המיוחד, הם התלהבו כשהיה מצטרף לשירת "שתי גדות לירדן", אך גם חשדו בו ובכוונותיו. בשלב מסוים עבר ללמוד בבית ספר היהודי אליאנס, למרות התנגדות משפחתו.

כשנפטרה אימו, עזב את הבית ועבר לחיפה כשהוא נחוש בדעתו להתגייר. הוא עבר תהליך גיור כשהוא מקפיד על קלה כחמורה, ושמו בישראל נקבע לאברהם בן אברהם. מאוחר יותר החליט להחליף את השם לברוך מזרחי, שאיננו מסגיר את גיורו. בחיפה, התחבר לסניף בית"ר והצטרף לאצ"ל. במהלך אחת הפעולות נתפס ונשלח למחנה המעצר בלטרון, שם שהה חודשים אחדים, עד שנשלח יחד עם 55 חברי אצ"ל ולח"י לגלות באריתריאה. כשלא התירו לו לקחת דבר, התעקש לקחת רק טלית ותפילין.

במחנה באריתריאה נפגע קשה מירי של השומרים, באירוע בו נהרגו שני עצורים ונפצעו 12. הוא נותח וחייב ניצלו. יום אחד אמר לו חברו למעצר בבדיחות הדעת שלאחר שקיבל 20 מנות דם אנגלי הוא כבר לא יהודי. רק לאחר שהבין שזו הייתה בדיחה נרגע ברוך מזרחי. הן בתקופת מעצרו בלטרון ובגלות אריתריאה, נעשו ניסיונות מצד משפחתו הערבית לשחרר אותו, אך הוא התעקש שהוא יהודי לאומי ולא יגוד בעמו ובמולדתו. לאחר כשנתיים במחנות המעצר באריתריאה, קניה וסודאן, שוחרר במפתיע והוחזר לארץ ישראל. הוא שב לחיפה ולפעילות במסגרת האצ"ל. בהמשך הצטרף לגרעין שהקים את מאחז מרגולין ליד צומת בית ליד, שממנו התפתח בהמשך היישוב נורדיה. ברוך נדרש להתייצב לביקורת במשטרת בית ליד כחלק מתנאי שיחוררו.

במקביל לעבודתו המשיך בפעילות מודיעינית במסגרת המחלקה הערבית של האצ"ל. ב-18 באפריל 1948 נשלח לפעילות איסוף מודיעין לקראת פעולה בג'נין. האוטובוס הערבי בו נסע נעצר במחסום ליד ג'נין. לאחר מכן אבדו עקבותיו וגורלו נותר תעלומה לא פתורה והוכרז כנעדר.

בשנת 1968 החל העיתונאי יחזקאל המאירי מצפת לחקור מה עלה בגורלו. הוא הגיע לכפר ג'בע שלייד שכס, שם שמע מהמקומיים על ה"יהודי" שהוצא להורג על ידי כנופיית קאוקג', והגיע למערה בה נמצאו שרידי גופתו. בספטמבר 1968 התקיים טקס אזכרה לזכרו ליד אנדרטת הטנק בצומת קבטיה. בחקירה מותו הסתבר כי האוטובוס בו נסע, נעצר לביקורת שגרתית במחסום, בו הוא זוהה על ידי אחד השוטרים שהוצב במחסום ושירת בדרך קבע במשטרת בית ליד. הוא זכר את היהודי בעל שן הזהב שהתייצב בתחנה כחלק מתנאי שחרורו מהמחנה באריתריאה. כך גם זוהתה גופתו שנקברה במערה ליד ג'בע. ב-9 באוקטובר 1969 הובא למנוחת עולמים בטקס צבאי מלא, כיהודי, בחלקה הצבאית בבית הקברות בנתניה. בין המלווים היה מפקד אצ"ל מנחם בגין שספד לו במילים אלה: **"נולדת ערבי והיית ליהודי שומר מצוות. אהבה רבה אהבת את עמנו ולוחמינו. ואנחנו אהבנוך. ועתה, בעומדנו סביב קברך, בשם כל מפקדי הארגון הצבאי הלאומי וחייליו, הריני מצדיע לך, גיבורנו הקדוש"**.

בערב פסח תשע"ד מצטרפת לסיפור דמות נוספת. גם היא נקראת ברוך מזרחי. סיפורם של שני ברוך מזרחי: האחד נולד ערבי מוסלמי שנקרא במקום חמודה אבו-לעיניין, התגייר, שינה את שמו לברוך מזרחי והצטרף ללוחמי האצ"ל. השני יהודי ששירת במשטרה. שניהם נרצחו על ידי מחבלים ערבים בהבדל של 67 שנים, אבל כמעט באותו תאריך.

חיים מזרחי, לוחם האצ"ל, חברו הטוב של ברוך מזרחי האצ"לניק, החליט לקרוא לבנו הבכור שנולד ב-1967 בשם 'ברוך', כדי להנציח את זכרו חברו הגיבור. רק במהלך הלוויה בתשע"ד גילתה אימו את הסיבה לכך שבחרו לקרוא לבנם בשם 'ברוך'.

תושבי שא -נור שהתוודעו לסיפור המרגש ולגבורתו נשבעו לזכור אותו ולקיים אזכרה עבורו מדי שנה, זאת מאחר ואין לו משפחה שתזכור אותו. לאחר הגירוש משא -נור, לקחו על עצמם מגורשי שא -נור וראש מועצת שומרון יוסי דגן שגורש מהישוב בתוכס, להמשיך את המסורת. וכך מידי שנה מתקיים אירוע אזכרה. השנה, נערכה האזכרה בזום והשתתפו בה 1500 איש. יהי זכרם ברוך

בברכת שבת שלום ומבורך - חגי עמיצור

<https://lp.vp4.me/fw3x>

לקבלת הדף במייל היכנסו לקישור

office@noam-haaretz.com

דוא"ל : 054-9938399

טלפון : חגי עמיצור . טלפון : 054-9938399